

03.07.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**3 Temmuz 2020
Cuma**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

3 Temmuz 2020 Cuma

YASAMA BÖLÜMÜ

TBMM KARARI

1245 Türkiye Büyük Millet Meclisinin Çalışma Süresinin Uzatılmasına İlişkin Karar

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMALAR

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim Öğretim Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2725)

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2726)

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KARARLARI

— Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Kurulunun 01/07/2020 Tarihli ve 120, 121 ve 122 Sayılı Kararları

YÖNETMELİKLER

— Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Personelinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Atatürk Üniversitesi Klinik Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

— Gümüşhane Üniversitesi Yabancı Dil Hazırlık Sınıfı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

KURUL KARARLARI

— Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 02/07/2020 Tarihli ve 9422, 9430, 9433 ve 9434 Sayılı Kararları

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 3/6/2020 Tarihli ve 2017/32004 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 9/6/2020 Tarihli ve 2015/13800 Başvuru Numaralı Kararı

Et şirketleri 12 milyar dolar karbon vergisi ödeyebilir

Çiftlik hayvanlarından kaynaklanan emisyonlara karbon vergisi uygulanması durumunda, dünyanın önde gelen 40 et şirketi 2050 yılına kadar 11,6 milyar dolarlık maliyet yükünün altında kalacak. Bu rakam, her bir şirketin kârında ortalama yüzde 5'lik bir düşüş anlamına geliyor.

İklim krizi ile mücadele, alışkanlıklarımızı değiştirmemizi gerektiriyor. Bu yöndeki en etkili adım ise, beslenme düzenimizi değiştirmekten ve daha az et yemekten geçiyor. Dünya genelindeki 1,5 milyar inek ve milyarlarca küçükbaş hayvanın başta metan gazı olmak üzere, birçok kirletici gaz yaydığı biliniyor. Özellikle büyük baş hayvancılık sektörü, dünyadaki tüm uçakların, trenlerin ve arabaların toplamından daha fazla sera gazı salımına neden oluyor. Bir inek günde 100-200 litre arasında metan gazı çıkarıyor. Karbondioksitten 23 kat daha güçlü olduğu belirtilen metan gazı, küresel ısınmanın en önemli unsurlarından biri olarak kabul ediliyor. Amerikan Gıda ve Tarım Dairesi, tarımsal faaliyet kaynaklı metan gazlarının 2030'a kadar yüzde 60 oranında artacağını öngörüyor.

Bu durum, karar vericiler arasında et ürünlerine karbon vergisi uygulanması konusunu gündeme getiriyor. Hatta, Yeni Zelanda hükümeti, 2025 yılından itibaren çiftliklerden kaynaklanan emisyonları ölçmek ve fiyatlandırmak için yasal altyapı oluşturdu bile.

20 trilyon doların üzerinde finansal varlığın yönetildiği küresel yatırımcı ağı FAIRR (Çiftlik Hayvanı Yatırımı ve Getirisi), "Hayvancılık Vergileri: Güncelleme Raporu" isimli bir çalışma yayınladı.

Karlılık yüzde 5 oranında düşebilir

Çiftlik hayvanlarından kaynaklanan emisyonlara karbon vergisi uygulanması hakkındaki tartışmaların karar vericiler nezdinde ivme kazandığını ortaya koyan rapor, karbon emisyonu vergilerinin hayvancılık sektörüne uygulanması halinde oluşabilecek risklere ve mali kayıplara dikkat çekiyor. Raporun bulgularına göre, karbon vergilerinin uygulanması durumunda dünyanın önde gelen 40 et şirketi 2050 yılına kadar yaklaşık 11,6 milyar dolarlık maliyet yükünün altında kalabilecek. Bu rakam, her bir şirketin kârında ortalama yüzde 5'lik bir etki oluşturuyor.

Pandemi sonrası manzara "et teşviklerine son" diyor

FAIRR girişiminin kurucusu ve Coller Capital'ın Baş Yatırımcısı Jeremy Coller, büyük ölçekli hayvancılığa bir alternatif geliştirilmediği sürece, Paris İklim Anlaşması'nın hedeflerine ulaşamayacağımızı söylüyor.

Coller, "COVID-19 pandemisinin temel nedenine inildiğinde, et ve balık endüstrisinin biyo-güvenlik ve tarama uygulamalarını iyileştirmesi konusunu önceliklendirmesi olası görünüyor. Bu maliyeti kim karşılayacak? COVID-19 sonrasındaki manzara, hükümetlerin hayvancılığa sunulan teşvikleri sonlandırma ve vergi riskine işaret ediyor" diyor.

FAIRR platformu, raporun yanı sıra, yatırımcılar için güncellenmiş bir İklim Risk Aracı da sunuyor. Bu araç, Uluslararası Enerji Ajansı'nın Dünya Enerji Görünümü'nde belirlediği projeksiyonlarını kullanarak, et sektörünün 2050 yılına kadar Kuzey Amerika ve Avrupa'da ton başına 53 dolar karbon vergisi maliyetiyle karşı karşıya kalabileceğini belirtiyor. İklim Risk Aracı, dünyanın önde gelen 40 hayvansal protein şirketinin iklim risklerini ve bu şirketlerin alternatif protein kaynaklarına geçişinin potansiyel riskleri azaltma kapasitesini değerlendiriyor.

Raporda 40 et şirketi değerlendiriliyor

Jeremy Coller Vakfı tarafından kurulan yatırımcı ağı FAIRR Girişimi, küresel gıda sistemi içinde yoğun hayvan üreticiliğinin yarattığı risklere odaklanan bir yatırımcı ağı oluşturmayı hedefliyor. Raporda değerlendirilen 40 şirket şöyle: AACo, Astral, Bachoco, Bell Food Group, BRF, Cal-maine, Cherkizovo, COFCO, CP Foods, Cranswick, Fucheng GFPT, Great Wall, Grupo Bafar, Grupo Nutresa, Hormel, Inghams, Japfa, JBS, LDC, Maple Leaf Foods, Marfrig, MHP, Minerva, New Hope, NH Foods, PrimaHam, QAF, QL Resources, RCL Foods, San Miguel, Sanderson Farms, Scandi Standard, Seaboard, Shunxin Agriculture, Sunner, Thai Foods, Tyson Foods, Venky's ve WH Group.

Et, hem sağlığa hem çevreye zararlı

"Hayvancılık Vergileri: Güncelleme raporu" isimli raporda ne çıkan bulgular Şöyle:

Hollanda Hkmeti tarafından gündeme getirilen 'adil et fiyatı' konusu ile 2025 itibarıyla çiftlik ölçeğinde hayvancılık kaynaklı emisyonların ülkenin emisyon ticaret sisteminde vergilendirileceği Yeni Zelanda'daki İklim DeđiŐikliđi (Emisyon Ticareti Reformu) Yasa Tasarısı gibi güncel politika tartıŐmaları önem kazanıyor.

Hayvanlardan insanlara geçen zoonotik bir hastalık olması sebebiyle, COVID-19 pandemisi et tketimeyle ilgili insan sağlığı sorunlarını daha fazla gündeme getirmiŐ oldu. Artan sağlık endiŐelerine ek olarak, etin çevresel etkisi özellikle karar vericiler nezdinde baskı unsuru yaratıyor ve yatırımcıların dikkate almalarını gerektiren önemli riskler barındırıyor.

Rapor, yenilikçi bir yasal altyapının, gelir vergilerinden elde edilen gelirlerin, düşük meyve ve sebze fiyatı ya da çiftçilerin iklim dostu ürünlere geçiŐini destekleme gibi, toplum nezdinde fayda sağlayacak konularda gelir yaratabilmesiyle sonuçlanabileceğini belirtiyor.

Çin'e süt ürünleri ihracatı olumlu ancak uygulanması 'zor'

Hayvan ithalatına kısıtlama ve Çin'e süt ürünleri ihracatı, olumlu ancak uygulanması 'zor' kararlar olarak değerlendirilen sektör temsilcileri, Yeni Zelanda ve Avusturalya ile rekabetin kolay olmayacağını belirtti.

Türkiye'nin besilik büyükbaş hayvan ithalatını azaltarak, 2021'in sonunda tamamen durdurma kararı alması ile aynı günlerde Çin'e süt ürünleri ihracat kapısının açılması yerli üreticiler tarafından temkinli bir iyimserlikle karşılandı. İthalatı durdurma kararının, ancak yeterli miktarda yerli et üretimi yapılabilmesi ile anlam kazanacağını belirten yetiştiriciler, küçükbaş hayvancılığın desteklenmesi yönünde atılan adımların, bu yönde avantaj sağlayabileceğini vurguladı. Türkiye'den 54 firmaya Çin'e süt ürünleri ihracatı için izin verilmesini de olumlu bulan sektör temsilcileri, Yeni Zelanda ve Avusturalya ile rekabetin kolay olmayacağını belirtti.

"3 yıldır kapımızı çalmayanlar erkek dana soruyor"

Adana Çiftçiler Birliği Başkanı Mutlu Doğru, bu yıl canlı hayvan ithalatında geçen yıla göre azalma olduğunu, 2021'de bu durumun devam etmesinin beklendiğini söyledi. Mutlu Doğru, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında hayvan ithalatının çok fazla yapıldığını, bu yıl azalmaya başladığını belirterek "Onu da şuradan anlıyoruz, besi çiftlikleri, artık

bizim gibi süt üreten çiftliklere başvurup ‘erkek dananız var mı’ diye soruyor. Son  yıldır kapımızı alan olmamiştı” ifadesini kullandı. Erkek dana ithalatını durdurmanın doğru bir karar olduğunu dile getiren Doğru, “Dışa bağımlı olmak doğru değil. Et ihtiyaçı için şu anda küçükbaş hayvancılığa dönüş var” dedi.

Çin’e süt ürünleri ihracatına izin verilmesinin de olumlu yönleri bulunduğunu dile getiren Doğru, şu görüşleri dile getirdi: “Çin çok büyük bir pazar ama lojistik olarak çok yakınında Yeni Zelanda ve Avusturalya var. Bu ülkelerde mera hayvancılığı yapılıyor ve dünyanın süt tozu ticareti bu iki ülkenin elinde. Eğer onlarla rekabet edip de fiyat olarak, tat olarak, Çin’in istediği malı gönderirsek bizim süt üretimi sektörü için harika bir gelişme.”

“Hayvancılık işletmelerini ayakta tutmak lazım”

Yaklaşık 420 yesi bulunan Adana İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Yaşar Kahya da canlı hayvan ithalatını durdurma kararını olumlu ancak bugünkü şartlarda uygulanması ‘zor’ bir karar olduğunu söyledi. Bu kararın ancak Türkiye’de yeterli et üretimi yapılması ile mümkün olduğunu savunan Kahya, şöyle konuştu: “Bence Türkiye’de Avrupa standartlarında örgütler oluşturulup, üyelerimizin ihtiyaçı olan girdilerin temini için daha uygun fiyatlı organizasyonlar yaparak, üyelerimizin ürettiği ürünlerin tüketicilere ulaştırılabilmesi için gerekli organizasyonları hayata geçirerek, önce hayvancılıkla uğraşan işletmeleri ayakta durabilecek veya para kazanır konuma getirmemiz gerekir.”

Kahya, Çin’e süt ürünleri ithalatı konusunda ise şu yorumu yaptı: “Biz et ithal ederken, et için canlı hayvan ithal ederken, dve ithal ederken, demek ki bir yerde eksik üretim yapıyoruz. Et yoksa süt var mıdır? Hangi sütü ihraç edeceğiz?”

Yem ve sütün fiyatını sanayiciler belirliyor

Türkiye’de yetiştiricilerin aldığı yem ve sattığı sütün fiyatını sanayicilerin belirlediğini söyleyen Kahya, “Onların insafına bağlıyız. Oysa biz üretici örgütleri, kooperatifler olarak bu olayın ticari olarak içinde olup, sanayicinin inisiyatifi ile değil de alternatif bazı organizasyonlar yaparak üreticiyi ayakta tutmamız lazım” dedi.

Küresel gıda fiyatları haziranda yükseldi

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, Gıda Fiyat Endeksi'ne göre küresel gıda fiyatları haziranda bir önceki aya göre yüzde 2,4 artarak 93,2 puan ortalamasında seyretti.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), haziranda küresel gıda fiyatlarının bitkisel yağlar, şeker ve süt kotasyonlarındaki sıçrama ile yılın başından beri ilk kez yükseliş gösterdiğini bildirdi.

FAO'dan yapılan açıklamaya göre, Gıda Fiyat Endeksi, haziranda bir önceki aya göre yüzde 2,4 artarak 93,2 puan ortalamasında seyretti.

Bitkisel Yağ Fiyat Endeksi, dört ay üst üste düşüş gösterdikten sonra haziran ayında yüzde 11,3'lük yükseliş kaydetti. Bu sıçrama, birçok ülkede yeni tip koronavirüs (COVID-19) ile ilgili sokağa çıkma yasaklarının hafifletilmesi ve uzun süren göçmen iş gücündeki eksiklikler nedeniyle üretimdeki olası gerilemelere ilişkin endişelerin ardından küresel ithalat talebinin iyileşmesi ve palm yağı fiyatlarındaki keskin artışı yansıtıyor.

Haziranda mayıs ayına göre Şeker Fiyat Endeksi yüzde 10,6 ve Süt Fiyat Endeksi de yüzde 4 arttı. Bitkisel yağlar, şeker ve süt fiyat endeksleri yılın başından beri ilk kez yükseliş kaydetti.

Tahıl ve et piyasalarında ise COVID-19 salgınıyla oluşan belirsizlikler ve aşağı yönlü baskı sebebiyle çoğu fiyat alt seviyelerde kaldı.

Piyasalarda gözler enflasyon verisinde

Yurt içinde enflasyon verilerinin açıklanacağı haftanın son işlem gününe dolar/TL 6,85; euro/TL 7,70 seviyelerinden yatay seyirde başladı. ABD'de dünkü yükselişin ardından bu sabah itibarıyla Asya borsalarında da pozitif bir hava yaşanıyor.

Küresel piyasalar, haftanın son gününe iyimser bir havayla başlıyor. ABD'de Bağımsızlık Günü sebebiyle borsaların kapalı olacağı günde Asya'da ise pozitif veriler eşliğinde artılar söz konusu. Asya borsaları güçlü ABD tarımdışı istihdam verisi ve Çin hizmetler sektöründeki canlanmanın etkisiyle dört ayın zirvesine yükseldi ancak ABD'de koronavirüs vakalarındaki artış daha fazla risk alımını sınırlıyor. Japonya dışındaki Asya-Pasifik borsalarını izleyen MSCI endeksi yüzde 0.5 artışla Şubat sonundan bu yana en yüksek seviyeye yükselirken Japonya'nın Nikkei endeksi yüzde 0.4 artış kaydetti. ABD'de açık olan vadeli piyasalarda ise düşük hacimli yatay bir seyir yaşanıyor.

Yurt içinde günün en önemli verisi olarak haziran ayı enflasyon verisi takip edilecek. Enflasyon verisi öncesinde dolar/TL kuru 11 gündür olduğu gibi 6,85 seviyelerinde güne başladı. Euro/TL ise 7,71 düzeyinde değerlendiriliyor.

Artan vakalar petrol fiyatlarını düşürüyor

Petrol fiyatları, dünyanın en büyük petrol tüketicisi ABD'de ve dünya genelinde koronavirüs vakalarındaki artışın, yakıt talebindeki toparlanmayı baskılayabileceği endişeleriyle geriledi ve ilk işlemlerdeki kazanımlarını geri verdi.

Brent petrolün varil fiyatı bu sabah saatlerinde yüzde 0.7 civarı düşüşle 42.85 dolara; ABD hafif ham petrolü yüzde 0.8 düşüşle 40.35 dolar seviyelerine geriledi.

Altında yatay seyir

Altın, dünya genelinde koronavirüs vakalarındaki artış ve ABD ile Çin arasında devam eden ticaret gerilimlerine yönelik endişelerin güçlü ABD tarım dışı istihdam verisini gölgede bırakmasıyla dar aralıkta yatay seyrediyor.

Altının spot piyasadaki ons fiyatı değişim göstermeyerek 1,775.12 dolarda bulunuyor.

İhracat haziranda yüzde 16 arttı

Sanayideki toparlanmayı ihracat da teyit etti. İhracat, haziranda yıllık yüzde 15,8, aylık yüzde 35 artarak 13,5 milyar dolara çıktı. Yıllık artışta, bayram tatili kaynaklı takvim etkisi, aylık artışta ise, pandemi nedeniyle nisan ayının ardından rekor seviyede düşük gelen mayıs verisi de etkili oldu. İthalat da yüzde 8,3 artışla 16,3 milyon dolara çıktı. Haziran ayı ihracat rakamları açıklandı. Haziranda ihracat geçen yılın aynı ayına göre yüzde 15,8 artarak 13 milyar 469 milyon dolara çıkarken, mayıs ayına göre de yüzde 35 yükseldi. İthalat ise yıllık bazda yüzde 30 artışla 16,3 milyar dolar oldu.

Lider yine otomotiv oldu

Mayıs ayında 27 sektörün 25'i ihracatta düşüş yaşarken, haziran ayında 27 sektörün 24'ü ihracatta artış sağladı. Geçtiğimiz ay ihracatta lider sektör, 2 milyar 16 milyon dolar ile otomotiv sektörü oldu.

1 milyar 425 milyon dolar ihracat ile Kimyevi Maddeler sektörü ikinci, 1 milyar 358 milyon dolara ulaşan Hazırgiyim sektörü üçüncü, 1 milyar 129 milyon dolar ile Çelik sektörü dördüncü, 903 milyon dolar ile Elektrik-Elektronik sektörleri beşinci oldu.

Fındık ihracatında yüzde 69'luk artış

Haziran ayının en güçlü performansına imza atanlar ise yüzde 69,3 artışla 128,4 milyon dolar ihracata ulaşan Fındık ve Mamülleri, yüzde 66 artışla 572,4 milyon dolara ulaşan Hububat, yüzde 60,2 artışla 345,1 milyon dolara ulaşan Mücevher, yüzde 58,8 artışla 88 milyon dolara ulaşan Gemi ve Yat, yüzde 55,2 artışla 6 milyon dolara ulaşan Süs Bitkileri sektörleri oldu.

İhracatta Almanya; ithalatta Çin ilk sırada

2020 yılı Haziran ayında en fazla ihracat yapılan ülke Almanya (1 milyar 293 milyon dolar) olurken, bu ülkeyi sırasıyla İngiltere (1 milyar 13 milyon dolar) ve ABD (792 milyon dolar) izledi. Haziran ayında ihracattaki ilk 5 ülkenin 4'ünde yüzde 52,4'lere varan artışlar yaşandı.

En fazla ithalat yapılan ülke ise Çin (1 milyar 935 milyon dolar) olurken, bu ülkeyi sırasıyla Almanya (1 milyar 526 milyon dolar) ve Rusya Federasyonu (1 milyar 185 milyon dolar) izledi.

144 lkeye ihracat 2,43 milyar dolar arttı

Türkiye küresel ticarettteki olumsuz tabloya rağmen haziran ayında 144 ülkeye ihracatını 2,43 milyar dolar artırmayı başardı. Bu 144 ülkenin 119'unda artış yüzde 10'un, 61'inde ise yüzde 50'nin üzerinde gerçekleşti. Bu lkeler arasında, geçtiğimiz yılın haziran ayına göre 304 milyon dolar ihracat artışıyla Birleşik Krallık, 272 milyon dolar ihracat artışıyla ABD ve 162 milyon dolar ihracat artışıyla İsrail dikkat çekti.

Ekonomide gcl bir sinyal verdik

Haziran ayı ihracat rakamlarını değerlendiren Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, "Türkiye olarak pandemide sağlık alanında ayrıştığımız gibi ekonomik alanda da ayrışarak gcl çıkış sinyali verdiğimizi düşünüyorum" dedi. COVID -19 salgını sürecinin bütün dünyada toplum sağlığı kadar ülke ekonomilerini de derinden etkilediğini belirten Pekcan, Türkiye'nin de bunu mart ayından itibaren hissettiğini söyledi. Pekcan, mart ayında ihracatın yüzde 18,1, nisanda yüzde 41,4 ve mayısta yüzde 40,9 düştüğüne işaret etti.

Bakan Pekcan, Türkiye'nin geçen yıl en çok ihracat artışı gerçekleştiren 50 ülke içinde 8'inci sırada olduğunu anımsattı. Türkiye'nin pandemiden ekonomi ve dış ticaret olarak etkilendiğine dikkati çeken Pekcan, bu süreçte ihracatın durmaması için gereken tüm önlemleri aldıklarını dile getirdi. Pekcan, mayıs ayında ihracatın durmadığını ancak azaldığını ifade ederek, "Nisana nazaran bu ayda yüzde 10,8 toparlanma gördük. Zaten bize toparlanma sinyali vermişti. Haziranda daha iyi olmasını bekliyorduk. Çünkü nisan ve mayısta Ramazan Bayramı, 1 Mayıs, 19 Mayıs ve hafta sonları sokağa çıkma kısıtlaması gibi nedenlerle daha da fazla etkilenmişti" ifadelerini kullandı.

Borsa'dan 11 yılın en iyi performansı

anka-
özel-
ban-
tılımı
inyali-
ek bü-
7e hika-
ada

Borsa İstanbul'da, ocakta rekor seviyeye yükselen BIST 100 endeksi, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgının etkisiyle şubat ve martta sert düşse de ikinci çeyrekte son 11 yılın en iyi çeyreklik performansını sergiledi.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak da, Twitter hesabından yaptığı paylaşımda, borsadaki yükselişi değerlendirdi. Türkiye'ye ve piyasalara güvenin her geçen gün arttığını vurgulayan Albayrak, "Borsa İstanbul, nisan-haziran döneminde yüzde 29,9'luk yükselişiyle küresel piyasalardan pozitif yönde ayrışarak 11 yılın en iyi çeyreklik performansına imza attı. Sermaye piyasaları büyür, Türkiye büyür" diye yazdı.

Finans Analisti Cüneyt Paksoy, konuya ilişkin yaptığı açıklamada, merkez bankalarınca basılan paranın şu ana kadar çok fazla yayılma göstermediğini belirterek "Gelişen piyasalara dair ucuzluk olsa bile çok fazla bir para akımının olmadığını görmekteyiz. Paranın tekrar gelişen piyasalara doğru akış ihtimalinin ikinci dalga korkularının bertaraf olması ve hasar tespitinin netleşmesi ile mümkün olduğunu söyleyebiliriz" ifadelerini kullandı.

Paksoy, Borsa İstanbul'un pozitif ayrışmasında üretim-tüketim ve istihdam tarafının korunmasına yönelik proaktif bir sürecin yürütülmesine dikkati çekerek, "Bu bağlamda Merkez Bankası, BDDK ve özellikle kamu bankalarının katılımı ile değişim sinyalinin ve üreterek büyüyen Türkiye hikayesinin masada tutulması önemli rol oynadı" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Katar'a gitti

Yeni tip koronavirüs salgını sonrası ilk yurt dışı ziyaretini gerçekleştiren Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamed Al Sani ile bir araya gelecek.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, gününbirlik çalışma ziyareti kapsamında Katar'a gitti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve beraberindekileri taşıyan özel uçak "TUR", saat 12.05'te Esenboğa Havalimanı'ndan hareket etti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı havalimanından Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay ve Vali Vasip Şahin ile diğer ilgililer uğurladı.

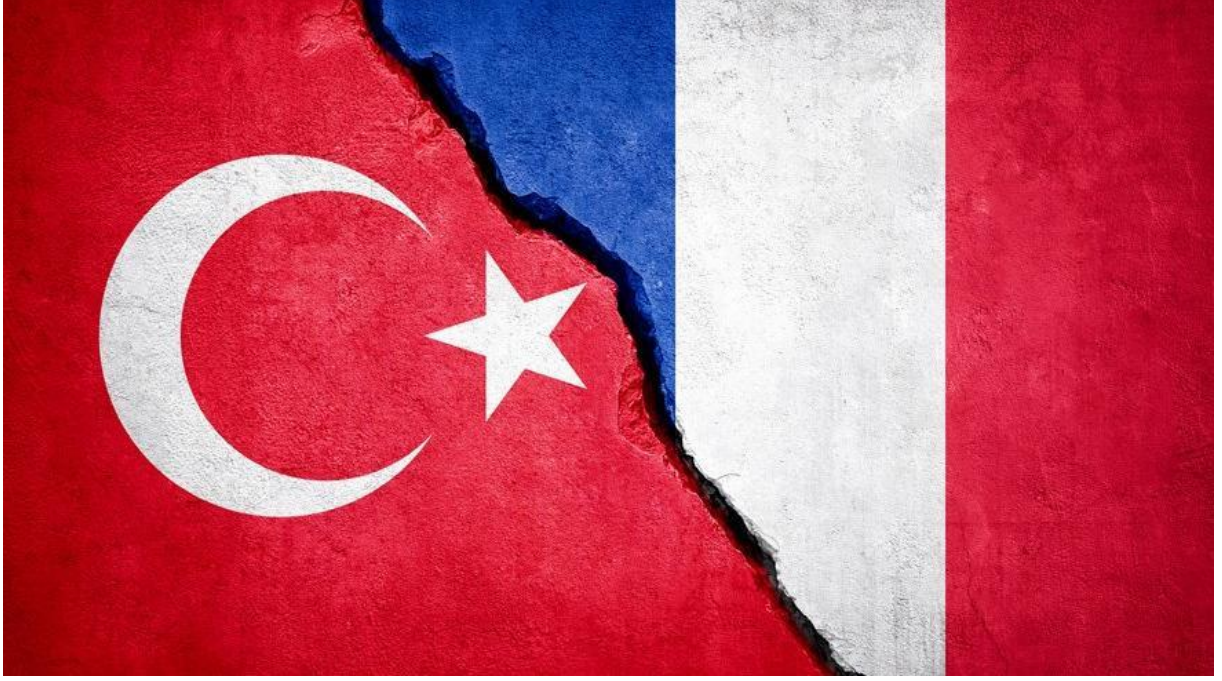
Erdoğan ile Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın ve MİT Başkanı Hakan Fidan da Katar'a gitti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamed Al Sani ile bir araya geleceği görüşmede, dost ve kardeş iki ülke arasındaki ilişkilerin tüm boyutlarıyla ele alınması bekleniyor.

Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını sonrası ilk yurt dışı ziyaretini Katar'a gerçekleştirecek Erdoğan ile Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamed Al Sani görüşmesinde, bölgesel ve uluslararası meseleler hakkında da kapsamlı görüş alışverişinde bulunulması öngörülüyor.

Son dakika... Fransa'dan rezil hamle: Doğru söyleyeni uyardılar

Fransa Dışişleri Bakanlığı, Türkiye'nin Paris Büyükelçisi'nin Fransız senatörlerle olan bir oturumda öne sürdüğü "hatalı ve önyargılı" iddiaları çürütmek adına kendisiyle dün konuştuklarını açıkladı.

Fransız senatörlerle yapılan oturumda Paris Büyükelçisi İsmail Hakkı Musa, Fransa'yı Libya'daki Doğu Güçlerinin Komutanı Halife Haftar'ı kayırmakla suçlayarak, geçen ay Akdeniz'de Türk savaş gemileriyle yaşanan hadisede Fransız savaş gemilerinin agresif olduğunu belirtmişti.

Öte yandan İsmail Hakkı Musa, Fransa'nın NATO tatbikatından çekildiğini de açıklamış ve bu açıklamadan birkaç saat sonra Fransa Silahlı Kuvvetleri bu açıklamayı doğrular nitelikte bir duyuru yapmıştı.

Fransa Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Agnes von der Muhll yaptığı açıklamada, "Büyükelçinin oturumda vermiş olduğu hatalı, önyargılı bilgileri ve konuya ilişkin olguların aslı ile eksik kalan yerlerini açıklığa kavuşturmak istedik" dedi.

Dışişleri sözcüsü ayrıca Büyükelçi Musa'ya, "Türkiye'nin davranışındaki kabul edilemezliğin de" hatırlatıldığını belirtti.

Ferit Barış PARLAK

03 Temmuz 2020

Uzmanlık ve lokasyonun birleşmesi “Ekonomi Nobel”i aldırıyor...

“Uzmanlıkla lokasyonun birleşmesi, büyümede en güçlü etkileşimdir ” diyerek aldı Nobel’i Paul Krugman...

★★★

Krugman, herkesin düşündüğü ama maalesef uygulamadığı “çok çok basit” bir denklemi anlatıyor...

Sağlıklı bir ekonomi için lokasyon/ uzmanlık ikilisini birleştirmemiz/ ayırmamamız gerekiyor...

★★★

Örneğin...

Toprak, su, pamuk zengini Şanlıurfa’ya, bu alanlarda “uzman” gençler yetiştirmek için üniversite kurmalıydık...

O üniversitenin tekstil mühendisliği, teknik tekstil, gıda mühendisliği gibi bölümlerini güçlendirmeliydik...

Gençlerin uzmanlaşması için, arazileri/ alanı/fabrikaları Ar-Ge merkezi, laboratuvar gibi kullandırmalıydık...

★★★

Ama... Gidip, orada da, harita/inşaat/ bilgisayar mühendisliği, iktisat/ işletme gibi bölümler açtık...

★★★

03.07.2020

Örnek çok...

Şırnak Üniversitesi'nde inşaat ve bilgisayar mühendisliği bölümleri inşa ediyoruz...

Karşılığında...

Verimli ve bakir arazilere sahip Şırnak'ın meyvesini, sebzesini Antalya'dan taşıyoruz!

★★★

Tarım yazarımız Ali Ekber Yıldırım, son günlerde, "hobi bahçeleri" ile ilgili araştırma yazıları ile bu konunun farklı bir boyutuna dikkat çekiyor...

"Hobi bahçeciliğine, kent tarımına kesinlikle karşı değilim.

Ama verimli tarım arazilerinde/ ovalarda hobi bahçesi olmaz.

Meyve ağaçları kesilerek, orman yok edilerek hobi bahçesi kurulmaz.

Hobi bahçesi konut/yazlık değildir.

Havuzlu, otoparklı hobi bahçesi olmaz.

Hobi bahçesi emlakçıların rant alanı olmamalıdır."

VELHASIL...

Sanayide de, ticarethanede de, okulda da "doğru lokasyonda" bir tane yetecekken, "yanlış lokasyonda" bin tane (!) açmak/yapmak/kurmak...

Tarımda ise üretim alanını 5-10 bin dönümlere çıkarmak gerekirken, birer dönümlük parçalara ayırmak...

Yani...

Verimlilik adına ne varsa, tersini yapmak...

Alaattin AKTAŞ

03 Temmuz 2020

Borsadaki “Gel vatandaş gel” çağrılarına aman dikkat!

2019 sonu itibarıyla borsadaki yatırımcı sayısı 1.2 milyonu ancak bulmuştu. Bu yıl ilk altı ayda yatırımcı sayısı yüzde 30 oranında 365 bin arttı. Altı aydaki bu artış normal değil.

Ticaretin değişmez altın kuralını unutmamak gerekir. Hani "Alırken kazanmak" diye özetlenen kural var ya, onu...

Hisse senedinde "Komşunun kayınbiraderinin iş arkadaşına onun asker arkadaşının" fısıldadığı "tüyo" ile yatırım yapılmaz.

Hisse senedi bir finansal yatırım aracıdır. Ama hisse senedini diğer finansal araçlardan ayıran temel bir yön vardır. İstisnai durumlar hariç diğer finansal araçlarda anaparanız korunur, en fazla reel getiri anlamında bir zarara uğrarsınız. Ne var ki hisse senedinde anaparanın önemli bir bölümünü kaybetme riski de vardır.

Zaten ne kadar çok getiri elde etmeniz söz konusuysa, risk de o kadar büyüktür.

Bu yıl Türkiye’de finansal yatırım araçlarının getirilerinde ve bu araçlara yönelmede pek görülmedik gelişmeler yaşanıyor.

Vatandaş bankaya gitse mevduatına bırakın mevcut enflasyonu, bir yıl sonrası için tahmin edilen enflasyon kadar bile faiz alamıyor.

Bir ara çok prim yapan döviz neredeyse bir aya yakın süredir nasıl oluyorsa bir-iki kuruş bandında sabit seyrediyor.

Altın genel olarak kazandırıyor ama zaman zaman ortaya çıkan dalgalanmalar can sıkıyor.

Yatırım fonları faize paralel getiri sağlıyor ve bu yüzden tatmin etmiyor.

03.07.2020

Bu karmaşa içinde bir yatırım alanı, hisse senedi piyasası pırıl pırıl parlıyor. Yabancıların hızla çıkmasıyla fiyatlar büyük bir gerileme gösteriyor. 125 bine dayanan endeks, çok kısa sürede neredeyse 80 binli düzeylere iniyor.

İşte vatandaş bunu görünce harekete geçiyor.

Yabancı satıyor, doğaldır ki yerli yatırımcı da alıyor.

Üstelik alım yapanlar mevcut yerli yatırımcılardan ibaret de değil. Borsaya yeni yeni binlerce yatırımcı geliyor.

365 bin yeni yatırımcı

Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) verilerine göre hisse senedi yatırımcısı sayısı yılın ilk altı ayında tam 364 bin 686 artış gösterdi.

365 binlik artış (tümü vatandaşlardan oluşmuyor, tüzel kişiler ve fonlar da var) tek başına çok anlam ifade etmeyebilir. O yüzden nereden nereye gelindiğine de bakmak gerekir.

Geçen yıl sonunda 1 milyon 194 bin yatırımcı vardı, haziran sonunda ise 1 milyon 558 bin yatırımcıya ulaşıldı. Yani altı ayda tam yüzde 30 artış var.

2019 sonuna kadar toplam 1.2 milyon yatırımcı oluşmuş, bu sayı altı ayda 365 bin artmış...

Kabul etmek gerekir ki bu çok normal bir durum değil.

Yerlinin payı yabancıyı geçti

Hisse senedi piyasasında çok uzun yıllardır yabancılar daha yüksek paya sahipti. Bu durum haziran sonu itibarıyla değişti.

Daha altı ay önce, 2019 sonunda hisse senetlerinin yüzde 61'i yabancı, yüzde 39'u yerli yatırımcıların elinde bulunuyordu.

Yabancılar her ay net satıcı konumunda kalarak paylarını azalttı. Ve haziran sonuna geldik; yabancıların payı yüzde 49.97'ye indi. Yerli yatırımcının payı da böylece yüzde 50.03'e yükseldi.

BİST'te ve DİBS piyasasında ilk altı ay

	Yatırımcı sayısı		Yatırımcı payı (%)		Yabancı giriş-çıkışı (Milyon dolar)	
	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	H.senedi	DİBS
Aralık	1.193.731	9.707	39,01	60,99		
Ocak	1.231.115	9.782	40,53	59,47	-352	-527
Şubat	1.279.557	9.901	42,19	57,81	-687	-1.802
Mart	1.337.244	10.144	43,13	56,87	-1.037	-2.028
Nisan	1.426.334	10.397	43,95	56,05	-876	-1.102
Mayıs	1.506.896	10.698	48,47	51,53	-1.009	-986
Haziran	1.558.417	10.873	50,03	49,97	0,4	-561
6 aylık fark	364.686	1.166	11,01	-11,01	-3.959,8*	-7.007*

* 6 aylık toplam

Hisse senedi seçimi gelişigüzel yapılmaz

Hisse senedi almak, bir şirkete, bir işletmeye ortak olmak demektir.

Mahallenizde bir bakkal, bir manav, bir de kahvehane olsa ve bunlar bir miktar para koymanız kaydıyla sizi yanlarına ortak almak istese seçiminizi neye göre yaparsınız?

Daha da önemlisi seçim yapmadan önce şuna karar vermeniz gerekmez mi:

“Bu ortaklık için ayıracağım para bana yarın bir gün lazım olacak mı, yani bu paranın bir anlamda vadesi var mı?”

Eğer o parayı belli bir vadede kullanmanız gerekmeyecekse herhalde bu bakkal, manav ve kahvehane arasında seçim yaparken hangisinin karlı olduğuna, hangisinin iyi işletildiğine, hangisine yatırım yaptığınızda bu payınızı daha sonra satıp satamayacağınıza bakarsınız.

Borsada yatırım yapmak da özünde bu kadar basittir. Ama kolay değildir bu yatırım, çünkü borsada çok sayıda şirket vardır, şirket bilançolarında her şeyi anlamayabilirsiniz.

Dolayısıyla yapılması gereken, bu işin profesyonellerinden yardım almaktır.

Ve ticaretin değişmez kuralını da hiç unutmamak gerekir,

“Alırken kazanmak” diye özetlenen kuralı...

Yabancı hazıranda geri dönüyor gibi yaptı, o kadar!

03.07.2020

Yabancı yatırımcının mart, nisan ve mayıs ayları boyunca haftalık net satışı 100 milyon doların altına hiç inmedi. Hazirana geldik, ilk haftaki satış yalnızca 13.5 milyon dolardı. Sonraki iki hafta çok daha umut verici geçti.

Yabancı yatırımcılar 12 Haziran'da biten haftada 50 milyon, 19 Haziran'da biten haftada 76 milyon dolarlık net alım yaptı.

Bunun bir geri dönüş işareti olup olmayacağını görmek için en az birkaç hafta daha beklemek gerekecekti. Ancak bir geri dönüşün söz konusu olmadığı dün Merkez Bankası tarafından açıklanan 26 Haziran haftasına ilişkin verilerle anlaşıldı.

Yabancılar 19-26 Haziran haftasında yeniden satışa geçmiş ve 112 milyon dolarlık satış yapmıştı.

Sonuçta haziran ayı yabancıların çıkış ve girişi açısından neredeyse başa baş kapatıldı. Haziran ayındaki net yabancı girişi 400 bin dolar oldu.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Sosyal medya düzenlemesi ne getiriyor?

3 Temmuz 2020

PAYLAŞ

Türkiye'nin en önemli sorunu, sorunları doğru zeminde tartışmamak. Cumhurbaşkanı Erdoğan sosyal medyayla ilgili düzenleme yapılacağını açıkladıktan sonra öyle bir hava oluştu ki, Twitter, Facebook ve Instagram'ın fişi çekildi.

Aslında sorsanız, herkes sosyal medyanın namus ve haysiyet celladı gibi kullanılmasından rahatsız. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kızı yeni doğmuş bebeği üzerinden insanlık dışı saldırıya maruz kaldı. İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, Başak Demirtaş yine namus ve şeref düşmanlarının hakaretlerine maruz kaldılar. Bunlar güçlü insanlar. Peki normal vatandaş ne yapacak?

TWITTER İŞBİRLİĞİNE YANAŞMIYOR

Twitter'da mahrem görüntüleri yayınlananlar, insanlık dışı küfürlere, hakaretlere maruz kalanlar ne yapabiliyor? En fazla yargıya gidiyor. Siber suçlara bakan mahkeme karar veriyor. Bu ne kadar sürüyor? Süreç hızlandırıldı. Birkaç saatte sonuç alınıyor. Peki ondan sonra Twitter'dan bu görüntüyü kaldırtmak, IP numaralarını tespit etmek ne kadar sürüyor? Mehmetçiğin yurtdışı operasyonlarda olduğu sırada FETÖ ya da PKK terör örgütleri Türkiye aleyhinde kampanya yürütüyorlar. Bunu Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı harekâtları sırasında gördük. Hatta 15 Temmuz gecesi yaptılar. Başka ülkelerdeki görüntüleri boğaz köprüsünde boğazı kesilen asker diye servis ettiler. Peki Türkiye ne yapıyor? Bu görüntülerin kaldırılması için mahkeme kararı çıkarılıyor. Twitter yardımcı olmuyor. Zaten ülkemizde temsilcisi yok. Görüntüler kaldırılmayınca ceza, idari para cezasına çevriliyor. Ama kime tebliğ edeceksiniz? Bu karar İngilizceye çevriliyor, Adalet Bakanlığı üzerinden ABD'ye gönderiliyor. ABD Adalet Bakanlığı üzerinden Twitter'a ulaştırılıyor. Ne kadar sürüyor? Tam 1 yıl. Bunun önüne geçmek için Türkiye kendi imkânlarıyla ne kadar sürede bu görüntüleri engelleyebiliyorsa engelliyor. Ama saniyeler içinde servis edilen görüntüler anında yayılıyor, kaldırılması günler sürüyor. Bu arada o insan zaten olacağı kadar mağdur oluyor. Türk yetkili makamları bu konuda en çok Twitter ile sorun yaşadıklarını söylüyorlar.

Namus ve şeref düşmanlığına hayır ama düşünce ve fikir hürriyeti için sonuna kadar mücadele etmeliyiz. Zaten biri diğerinin alternatifi değil.

KUZEY KORE Mİ, ALMANYA-FRANSA MI?

Sosyal medyayla ilgili tartışmalar yapılırken, iki örnek üzerinde duruluyor. Türkiye, sosyal medyanın kısıtlı olduğu Kuzey Kore gibi mi, yoksa sosyal medyaya düzenleme getiren ancak özgürlükleri kısıtlamayan Almanya-Fransa gibi mi olacak?

24 saattir bu sorunun peşindeyim. İlgililere, “Kuzey Kore gibi mi olacağız yoksa Almanya-Fransa modelini mi esas alacağız” sorusunu yönelttim. Elbette ki yasa teklifi ortaya çıktıktan ve uygulamaya geçildikten sonra ne olacağını göreceğiz. Ama bana verilen cevaplarda her defasında “Amaç engelleme değil. Almanya ve Fransa düzenleme yaptı ama bu ülkelerde sosyal medya platformları kullanılıyor. Ayrıca o ülkelerde de bantlarda bir daralma yok. Sadece idari para cezaları kesildiğinde yerine getirilmediği takdirde geçici bant daralması uygulanıyor. Kuzey Kore modeli bizim hiçbir zaman gündemimizde olmadı. Almanya-Fransa modelini esas alıyoruz” deniliyor.

HUKUKİ VE MALİ YÜKÜMLÜLÜKLER GELİYOR

Yeni düzenlemeyle sosyal medyaya “Hukuki ve mali yükümlülük” getiriliyor. Bunun için;

1. Sosyal medyada yer alan hukuka aykırı içeriğin kaldırılması veya erişimin engellenmesi için şirketlerin Türkiye’de temsilci bulundurmaları,
2. Hesapların gerçek kimlikleri üzerinden açılması zorunluluğunun getirilmesi, sahte hesapların engellenmesi,
3. Kişilik haklarının ihlali ve özel hayatın gizliliğinin ihlali durumunda yapılan başvuruların 48 saat içinde cevaplandırılması yükümlülüğü getirilmesi,

4. Sosyal medya platformlarına içeriğin çıkarılması ve erişimin engellenmesi kararlarının uygulanmasına ve başvurulara yönelik yapılan işlemlere ilişkin olarak 3 ve 6 ayda raporlama yükümlülüğü konulması planlanıyor.

YAPTIRIM İÇİN BANT KISITLAMASI

5. Düzenlemede temsilci atamamakta direnen şirketlere yaptırım açısından bant kısıtlamasına dönük bir düzenlemenin yer alması planlanıyor.

Yasa çıktıktan sonra ihtar edilmelerine rağmen 30 gün içinde Türkiye'ye temsilci atamazlarsa bant genişliğinin yüzde 50 daraltılması, buna rağmen temsilci atamamakta direnmesi durumunda ikinci bir ihtar da bulunulup 30 gün içinde bant genişliğinin yüzde 95 oranında daraltılması düşünülüyor.

PARA CEZASI GETİRİLİYOR

6. Mahkeme kararı ile içerikleri kaldırmayan sosyal medya ağlarına kademeli bir para cezası da getiriliyor. Sosyal ağlar içeriğin kaldırılmasına ilişkin başvurulara 48 saat içinde cevap vermedikleri takdirde 5 milyon TL, raporlar ve istatistiki bilgi verilmediğinde 10 milyon TL, verilerin Türkiye'de barındırılmadığının tespit edilmesi halinde ise 50 milyon TL para cezası öngörülüyor.

DANIŞTAY'DAKİ AYASOFYA SÜRECİ

DANIŞTAY 10. Dairesi, Ayasofya konusunda kararını 15 gün içinde açıklayacak. Danıştay 10. Dairesi usul hükümleri ve hukuki olarak bir yanlışlık yapmamaya özen gösteriyor. Burada bir yanlışlık yok. Doğru olanı yapıyor. Hukuki sürecin tamamlanması gerekiyor.

Danıştay'da Ayasofya Derneği'nin avukatı Selami Karaman, Ayasofya'nın Fatih'in şahsi mülkü olduğunu belirterek 1934 tarihli Bakanlar Kurulu kararının iptal edilmesini talep etti. Danıştay savcısı ise kararın doğru olduğunu ancak Bakanlar Kurulu kararı ile iptal edileceğini savundu. Savcının mütalaasında bir anlamda Danıştay'ın varlık nedeni tartışmaya açıldı. Danıştay, idarenin kararlarını denetlemekle yükümlü olan bir kurum. Savcının mütalaasını kabul ettiğimiz takdirde Danıştay'ın, Bakanlar Kurulu kararlarıyla ilgili hiçbir karar almaması gerekir. Tabii ki 10. Daire savcının mütalaasına uymak zorunda değil. Orada değerli hukukçular var. Onların Anayasa ve yasaların ışığında ve hukuki yetkinliklerine uygun kararları vereceklerinden eminim.

Eğitime miyobi bakıyoruz

Esfender KORKMAZ

03 Temmuz 2020

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) 2019 yılı eğitim raporunda, Türkiye her bir öğrenci için eğitime harcanan yıllık para miktarı açısından üye ülkeler içinde Meksika ve Kolombiya' dan önce ve sondan üçüncü sırada yer alıyor.

Raporda kullanılan 2016 yılı verilerine göre, Türkiye'de ilkokuldan üniversiteye kadar her bir öğrenci için eğitim kurumlarına yıllık 5 bin 633 dolar harcanırken, OECD ülkelerinde harcama ortalaması bunun iki misli, yani 10 bin 502 dolardır.

Eğitim hem eğitim yapana, makam ve mevki ve hayat boyu daha yüksek gelir olarak özel fayda sağlıyor hem de topluma sosyal fayda sağlıyor. Eğer eğitimin sosyal faydasını dikkate almazsak yalnızca özel faydası kadar kaynak ayırırsak yetersiz kaynak ayırmış oluruz.

Gerçekte ise eğitimin topluma sağladığı sosyal faydalar daha önemlidir; Eğitimle ve özellikle yükseköğretimle, nitelikli ve vasıflı iş gücü oluşur. Bu durum ekonomide toplam verimlilik artışı yaratır. Eğitilmiş ve uzmanlaşmış insanların iş verimi artar. Verimlilik artışı, daha yüksek katma değer yaratır ve milli gelirden fert başına büyüme artar. Kalkınma hızlanır. Teknolojik gelişme artar.

Eğitilmiş toplumlarda popülizm, kayırmacılık, yolsuzluğa karşı toplum daha fazla bilinçli olur. Siyasi istismarlara karşı daha erken tepki oluşur ve bu istismarlar daha kolay önlenir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde çağdaş topluma geçiş hızlanır. Toplumda sosyal ilişkiler daha düzgün işler. Eğitilmiş insan, ideolojik ve terör etkisi altına daha zor girer. Sosyal sorunlara daha doğru ve daha objektif bakar. Topluma karşı olan görevlerinde daha titiz, daha saygılı ve daha sorumlu davranır. Bu tür toplumlarda toplumda insan ilişkileri, insan hakları ve demokratik özgürlükler daha iyi gelişir. İnsanların daha mutlu olmasının önü açılmış olur. Çevre bilinci gelişir. Eğitimli toplumlar, çevrenin daha iyi korunmasında ve çevreye verilen zararlara karşı durmakta daha hassastır. Bu şartlarda çevreye verilen zararlar azalır.

Eğitim, demokrasi ve demokratik kurumların yerleşmesi ve gelişmesine de yardımcı olur. Eğitim insanların analiz kapasitelerini artırır. Eğitimsiz insanlar, ideolojik saplantılara, hurafelere, daha kolay inanır ve daha hızlı militanlaşır.

Eğitim suç işleme eğiliminin azalmasına da yardımcı olmuştur. Eğitim seviyesi daha yüksek olan Batı medeniyetleri içinde suç eğilimi daha düşüktür.

Eğitim bilgi ve beceri kazandırmakta, vasıflı işgücü arzını artırmaktadır. Vasıflı işgücü ekonomide verimliliği ve üretilen malın kalitesini artıran bir faktördür. Ar-Ge, teknolojik gelişme, büyümenin ve kalkınmanın en kritik ögesidir. Eğitimin sosyal faydasını da aynı yöntemle hesaplayanlar olmuştur. Ancak eğitimin sosyal faydası, her ülkeye, her kişiye ve konjunktüre bağlı olarak çok değişir. Ayrıca maddi ve manevi çok fazla etkisi olduğu için bunları parasal olarak değerlendirmek çok zor ve doğru ve hatasız bir sonuç almak da çok kolay değildir.

Eğitim beşeri yatırım ve beşeri sermayedir. Son asırda beşeri sermayenin kalkınma da artı bir değer yarattığı daha iyi anlaşılmıştır. Bir insan yetiştirmek, uzman yapmak, bir fabrika kurmaktan daha zordur. Daha da önemlidir. Hele hele çağımızda. Artık makine ikinci planda kalmıştır. Zaten vasıflı insan olmazsa, sermaye de olsa, fabrika kuramazsınız. Teknoloji üretemezsiniz.

İktisadın babası olarak kabul edilen Adam Smith, "*çok fazla emek ve zaman maliyeti ile eğitilen insan, pahalı bir makine ile karşılaştırılabilir*" demiştir.

Dahası, maddi sermaye, konjunktürün iyileşme dönemlerinde, insani sermayeden daha hızlı büyür. Buna karşılık şoklara karşı dayanıksızdır, depresyon ve kriz dönemlerinde küçülür. Beşeri yatırım sermaye ise nesillere bilgi ve teknoloji aktarılması nedeniyle her zaman kümülatif olarak büyür.

Eğer kalkınmış bir ülke olmak istiyorsak, önce eğitimi siyasi oyunlardan ve ideolojik kalıplara sokmaktan uzak durmamız gerekir.

İbrahim Kahveci

Oluk oluk para

Acaba hazine mi bulduk? Sadece ve sadece 1 hafta içerisinde verilen TL kredileri 2 trilyon 67 milyar liradan 2 trilyon 98 milyar liraya yükseldi. Sadece ve sadece 1 hafta içerisinde verilen TL kredileri 2 trilyon 67 milyar liradan 2 trilyon 98 milyar liraya yükseldi.

Evet, sadece 1 hafta içerisinde 31 milyar lira TL kredisi verildi. Böylece yıl başında 1 trilyon 637,5 milyar lira olan TL kredisi 2 trilyon 097,7 milyar liraya yükseldi.

6 aylık kredi genişlemesi 460 milyar lira oldu. Bunun oransal artışı ise yüzde 28,1..

Haziran ayı enflasyonu bugün açıklanacak. Beklenen enflasyon aylık yüzde 0,70 diye verdi A.A.

Buna göre 6 aylık enflasyon yüzde 5,30 ediyor. Zaten farklı bir enflasyon gelse de bu oranlar etrafında seyrediyor.

O zaman yüzde 28,1'lik kredi genişlemesini nereye yazacağız?

Bu genişlemeye şu açıdan dikkat çekiyoruz: Vatandaşı adeta akın akın borçlanmak için bankaların kapısına yolluyoruz.

Oluşacak talebe bağlı arz, yani üretim ve istihdam artışı hesap ediliyor. Ama 2017 kredi genişlemesi ortada. O kredi genişlemesi dahi beklenen istihdam artışını sağlamadı. 2016 yılında 3 milyon 330 bin olan işsiz sayısı 2017 yılında 3 milyon 454 bin kişiye yükseldi

Benzer seyir 2010 sonrası kredi genişlemelerinde de görülmüştü.

Tüketim çılgınlığı ile ülke kalkınmıyor. Motor ısınıyor ve sonra daha büyük sorun olarak geri dönüyor.

Parasal genişlemeyi biliyoruz.

03.07.2020

150 milyar liradan 230 milyar liraya yükselen bir emisyon hacmi var. Yani matbaa çalışıp 80 milyar para basılmış. Ama bu paranın nereye gittiğini bilmiyoruz.

Aslında önemli de değil.

Bu sistemde para ne olmuş, nereye harcanmış kimse bilemez. Varlık Fonu bir taraftan çalışıyor zaten.

Ama bu harcamaların ve genişlemenin bir toplumsal maliyeti oluşur. Ona biz enflasyon diyoruz.

Bu sayede toplum bir bedel ödemek zorunda kalıyor. Ya da şöyle izah edelim: Toplum örtülü bir vergi ödemiş oluyor.

Şu anda bile açıklanan enflasyon ile Milletin hissettiği enflasyon arasında çok ciddi fark olduğunu DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan da izah etti.

Sorun sadece resmiyete dökülmesinde.

Parasal genişleme, kredi dağıtma ve tüketime dayalı ekonomiyi canlandırma modelinin yarın bize daha büyük sıkıntılar getireceğini aslında bütün bu modelin uygulayıcıları da biliyordur. Bu çok basit bir kuraldır.

Olmayan bir paranızı, kazanmadığınız bir gelirinizi harcıyorsunuz. Bunun karşılığı oldukça ağır faturadır. Ama günü kurtarma adına yapılan bu adımlar daha büyük sorun biriktiriyor ve ona da yarın bakarız deniliyor.

Ertelenen sorunlar ya da biriktirilen sorunlar bizim için önemli bir risk oluşturuyor. Yatırımcıların bize karşı açıkladıkları raporlar hep bu risklere dikkat çekiyor. Sonra da art niyetli olarak o uyarıları düşmanlık olarak ilan edip geçiyoruz.

Oysa uyarılara biraz göz atsak, uyarıları biraz dikkate alsak; ya da günü kurtarma yerine biraz da sürdürülebilir bir ekonomik iklim yaratmayı göze alsak fena mı olur?

Oluk oluk akıtılan paraların yarın bir hesabının olacağını şimdiden düşünelim.

Tamam, parayı nereye harcadığınızı bile artık kimse sormuyor-soramıyor. Ama sonuçlarının ne olacağını düşünüp önlem almanızı söylüyorlar.

Daha ne istiyoruz.

03.07.2020